FOTO BART MAAT/ANP

Farid Azarkan (tweede van links), **Tunahan Kuzu** en **Selcuk Öztürk** donderdag in de fractiekamer van Denk in Den Haag, geflankeerd door twee fractiemedewerkers.

MIGRANTENPARTIJ

Denk is ‘ultieme integratie’

Bijna 60.000 mensen stemden Denk, vooral met een migrantenachtergrond. De nieuwe partij breekt door in de gemeentepolitiek.

Door **Christiaan Paauwe** en **Annette Toonen**

AMSTERDAM/HILVERSUM/ARNHEM. Ilias Ovali (32) had zeker op Denk gestemd. Áls ze in zijn woonplaats, Hilversum, hadden meegedaan aan de gemeenteraadsverkiezingen. „Ik ken ze niet zo goed, maar veel Turkse mensen om mij heen praten over Denk.” Nu stemde Ovali niet.

Bijna 60.000 kiezers stemden wel op Denk. Dat zorgde voor een verbluffend resultaat. De partij won vier zetels in Schiedam, drie zetels in Amsterdam en drie in Rotterdam. Twee zetels in Arnhem, Utrecht en Zaanstad. Een zetel in Amersfoort, Deventer, Eindhoven, Enschede, Lelystad, Roermond, Veenendaal. Alleen in Alkmaar komt de partij niet in de raad. En dat voor een partij die in veertien gemeenten voor het eerst mee deed.

De partij kreeg de meeste stemmen van inwoners met een migrantenachtergrond. De aanhang zit vooral bij Turks-Nederlandse en, in mindere mate, Marokkaans-Nederlandse kiezers. In Amsterdam stemde driekwart van de Turks-Nederlandse kiezers op Denk.

Er stemden ook veel Turkse-Nederlanders niet op Denk, nuanceert Yusuf Altuntas. Hij is bestuursvoorzitter van de Turks-islamitische stichting Milli Görüs Noord-Nederland. Maar hij ziet ook: die partij heeft het momentum en pákt het.

‘Jij moet integreren’

Veel jongeren met een migrantenachtergrond worden daar telkens op aangesproken en zijn dat zat, zegt Altuntas, die zelf niet op Denk heeft gestemd. „Zij horen: ‘Jij moet integreren’, terwijl ze nooit ergens anders hebben gewoond dan in Nederland. Ze zeggen: ‘Jij moet me accepteren’. En nu is er dus een partij die hun gevoelens uitstekend vertolkt.”

Het succes van Denk, zegt Altuntas, is de ultieme vorm van integratie. „Ze hebben een partij opgezet, ze doen mee aan de verkiezingen en ze winnen.”

> Politiek is een toneelstuk geworden
>
> **Taner Arslan,** telefoonreparateur

Of ze Denk heeft gestemd? „Sterker nog, ik heb mee campagne gevoerd”, zegt Burcu Özer (20). Met een zwart schort staat ze achter de glazen vitrine gevuld met baklava van bakkerij Kara Firin in Amsterdam-Osdorp. Ze heeft haar hele familie op de partij laten stemmen. „En natuurlijk op een vrouw, Ayegül Kiliç, de nummer twee. Dat is belangrijk.” Özer was nooit echt geïnteresseerd in de ontwikkelingen in Den Haag. Ze voelde zich buitengesloten door de politiek. „Net als op school in Amsterdam, daar werd ik ook gediscrimineerd en gepest”, zegt Özer. Totdat Tunahan Kuzu zijn partij begon. Bij Denk komen ze op voor minderheidsgroepen in Nederland. „Later als ik een kind krijg, wil ik dat met hem of haar niet hetzelfde gebeurt als met mij.”

Drie zetels

Een klant loopt binnen om brood te kopen, en feliciteert Özer met de campagne. Deniz Tülbür (40) heeft ook Denk gestemd. „Drie zetels”, zegt Özer opgetogen. „Inshallah komt er nog een zetel bij.” Vrijdagochtend volgt de definitieve uitslag in Amsterdam.

Waarom Tülbür in Denk gelooft? „Niet omdat er allochtonen ín de partij zitten, maar omdat het een partij is die allochtonen steunt.” Tülbür is geboren en getogen Amsterdammer, maar door zijn Turkse achtergrond wordt hij aangekeken als buitenlander. Hij hoopt dat Denk daar verandering in kan brengen.

Precies dat geldt ook voor Ilhan Gunes (43) uit Arnhem, procesoperator bij een babyvoedingfabriek. Hij vindt het prettig dat de partij in de Tweede Kamer „zijn geluid” laat horen en de „problemen verwoordt waar ik tegenaan loop”. Zoals discriminatie op de arbeidsmarkt. Kind van Turkse immigranten, maar zelf geboren en getogen in Nederland, merkt hij dat hij zich „meer moet bewijzen” dan anderen. „Ik wil dat mijn vier kinderen en kleinkinderen dat niet meemaken.”

In Arnhem ging Denk samen met de lokale partij Verenigd Arnhem. Gunes vindt het nuttig dat de partij in zijn stad Arnhem parkeerproblemen wil aanpakken en streeft naar gratis openbaar vervoer voor minima, jonge en oudere Arnhemmers.

Buren mobiliseren

Gunes heeft zich woensdag ingezet om zo veel mogelijk mensen naar de stembus te krijgen: „Ik heb hard gewerkt om buren te mobiliseren om ook te gaan stemmen. Dat stemmen hoefde niet per se op Denk te zijn. Ik heb aangeklopt: ‘ga je stemmen?’ Ik vind het belangrijk dat mensen gaan stemmen.”

Net als Gunes in Arnhem heeft ook Tülbür uit Amsterdam mensen gemobiliseerd. Hij vroeg hen wel specifiek op Denk te stemmen. „Ik heb mensen gepusht, ja echt”, zegt hij trots. In zijn restaurant had hij een poster van de partij opgehangen, hij deelde flyers uit, doneerde geld en spoorde klanten aan om op Denk te stemmen. Woensdag heeft hij honderden mensen in zijn telefoonlijst een app gestuurd met een boodschap: „Niet vergeten om te stemmen voor de gemeenteraadsverkiezingen.” Geschreven in het turquoisewit van Denk. Naar eigen zeggen lukte het Tülbür ook om zijn witte buurvrouw op Denk te laten stemmen.

Een eindje verder, op het Dijkgraafplein in Amsterdam-Osdorp, is Taner Arslan (30) bezig met het repareren van een telefoon van een klant vanuit zijn blauwe Ford Fiesta. Dat werk doet hij al een paar jaar; hij is letterlijk mobieletelefoonreparateur. Dit jaar heeft hij tijdens de gemeenteraadsverkiezingen voor het eerst in zijn leven gestemd, op Denk. Arslan: „Politiek is een toneelstuk geworden. Ze houden zich alleen maar bezig met islam en buitenlanders. En niet met de belangen van Nederlanders.”

Arslan is derde generatie Turks-Nederlands. Hij voelt zich de afgelopen jaren „steeds meer onderdrukt”. Voor hem moet Denk vooral fungeren als tegengeluid, legt hij uit terwijl hij schroefjes in een telefoon draait. „Ik heb puur op Denk gestemd omdat partijen zoals de PVV allochtonen en islam voortdurend aanvallen. Dat doet zo veel pijn. Daar word ik depressief van. Zolang de andere kant met modder gooit, is het goed dat Denk bestaat.”

Met medewerking van Sheila Kamerman en Mark Middel